



MOODLE-OPPIMISALUSTA TYÖSUOJELUN PERUSKURSSIN TUKENA

Kimmo Kuvaja

**Kehittämishankeraportti
Toukokuu 2010**

Ammatillinen opettajakorkeakoulu



**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**

Tekijä(t) KUVAJA, Kimmo	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 16	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus <div style="display: flex; justify-content: space-between;"> Salainen <input type="checkbox"/> saakka </div>	
Työn nimi MOODLE-OPPIMISALUSTA TYÖSUOJELUN PERUSKURSSIN TUKENA		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajankoulutus		
Työn ohjaaja LIETONEN, Raija		
Toimeksiantaja(t) JAKK		
Tiivistelmä <p>Tämän kehittämishankkeen tavoitteena oli suunnitella ja toteuttaa Moodle-oppimisolustalle työsuojelun peruskurssia tukeva verkko-oppimisympäristö. Edellisen lisäksi kirjoittaja halusi kehittää omaa osaamistaan verkko-oppimisympäristössä. Kurssin kohderyhmänä on yritysten työsuojeluorganisaatioissa toimivat henkilöt sekä muut asiasta kiinnostuneet. Tilanteissa kun opiskelija ei pääse lähipäivälle hän voi kuitenkin omatoimisesti opiskella päivän aiheet verkko-oppimisympäristössä ja tehdä tähän liittyvät kouluttajalle palautettavat tehtävät. Tämän lisäksi oppimisympäristöön palautetaan ennen kurssin alkua ennakotehtävä ja kurssipäivien välissä suoritettava välitehtävä joka rakentuu kolmesta käytännönläheisestä tehtävästä.</p> <p>Verkko-oppimisympäristöön luotiin työsuojelun peruskurssille sopiva rakenne, joka käsitti kuusi osaa – jokaista lähiopetuspäivää varten yksi osa – paitsi viidettä eli viimeistä jota ei työturvallisuuskeskuksen ohjeistuksen mukaan saa suorittaa etäopiskeluna – sekä omat osat ennakotehtävälle ja välitehtävälle. Jokaiselle verkko-opiskelupäivälle luotiin rakenne joka vastasi lähiopetuspäivän rakennetta. Rakenteeseen lisättiin teoriaosuus sekä vastaavat tehtävät mitä lähipäivän aikana tehtiin muutamalla tarkentavalla tehtävällä lisättynä. Koska jokaisesta aihealueesta emme teetä ryhmätyötehtävää, vaan oppiminen rakentuu keskustelun pohjalle, on verkko-oppimisympäristössä oltava tarkentavia kysymyksiä joilla kouluttaja varmistaa opiskelijan osaamisen. Verkko-opetuksen lähtökohtana on kognitiivis-konstruktivinen oppimiskäsitys sekä kokemuksellinen ”learning by doing” oppimiskäsitys.</p> <p>Kehittämistyön tuloksena valmistui työsuojelun peruskurssin käyttöön kurssia tukeva rakenne verkko-oppimisympäristöön. Tämä tukee opiskelijoiden sitoutumista paremmin etä- ja korvaustehtävien tekemiseen kuin aikaisempi käytäntö.</p> <p>Verkko-oppimisympäristön käyttö tulee lisääntymään meidänkin toimialalla yhä lisääntyvässä määrin. Tällä hetkellä se on käytössä erittäin hyvin erikoisammattitutkinnoissa kuten Tekniikan EAT ja Tuotekehittäjän EAT. Tästä on hyvä lähteä kehittämään myös laajempaa työsuojelun tietopankkia.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Moodle, verkko-opetus, verkkokurssi, työsuojelu		
Muut tiedot		

Author(s) KUVAJA, Kimmo	Type of Publication Development project report	
	Pages 16	Language Finnish
	Confidential Until <input type="checkbox"/>	
Title USING MOODLE – VIRTUAL LEARNING ENVIRONMENT TO SUPPORT OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY PROGRAMME		
Degree Programme Vocational Teacher Educators		
Supervisor(s) LIETONEN, Raija		
Commissioner JAKK		
Abstract <p>The aim of this development scheme was to plan and execute a study material in Moodle study environment to support basic course of occupational safety. In addition, the author wanted to develop his own skills in e-learning environment. The course was targeted to people working for occupational safety organizations in enterprises and all others interested in the issue. When a student is not able to participate contact teaching s/he can study the day's topics in e-learning environment and return the required assignments to the educator. Also pre-assignments before the course and mid-course assignments of three practical tasks will be returned to e-environment.</p> <p>A structure of six units was created for this course, one for each contact teaching days. The fifth day's material was excluded in e-learning environment, because The Centre For Occupational Safety does not allow it to be taught as distant learning. The pre-assignments and mid-course assignments also got their own units. Each e-learning day had a structure and exercises equivalent to contact learning day. Theoretical part and some elaborating exercises were added to e-learning. As each subject did not include group work assignment, but learning was based on discussion, the e-learning required some defining questions to confirm that a student has learned the subject. E-learning is based on cognitive-constructive learning concept and on learning by doing learning concept.</p> <p>The scheme produced a structure in e-learning environment that will support any basic course of occupational safety. This will better engage the students for distant learning and compensatory assignments than the previous practice.</p> <p>Use of e-learning environment will increase also in our field of operation. At the moment it is extensively used in specialist vocational qualifications, (f. ex. technology and product designer). This is a good starting point for a larger databank of occupational safety.</p>		
Keywords Moodle, net-studies, net studies, virtual studies, net course, occupational safety		
Miscellaneous		

1. VERKKO-OPPIMISYMPÄRISTÖ KOULTUKSEN TUKENA	4
2. VERKKO-OPPIMINEN	5
2.1. DIANA-MALLI.....	6
2.2. MUITA SUUNNANNÄYTTÄJIÄ VERKKO-OPPIMISYMPÄRISTÖN LUOMISESSA.....	7
3. MOODLE-OPPIMISYMPÄRISTÖ	7
4. TEKIJÄNOIKEUDET VERKKOAINEISTOSSA.....	8
5. KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄ.....	8
5.1. JAKK.....	8
5.2. VERKKOKOULUTUS – JAKKIN KOULUTUS- JA TUTKINTOTOIMINNAN LAATUKUVAUS	9
5.2.1. TAVOITE JA YMPÄRISTÖT	9
5.2.2. TOIMINNALLISTA MAISEMAA VERKKOKOULUTUKSIIN	9
5.2.3. VUOROVAIKUTTEISUUS VERKOSSA.....	10
6. KURSSIN SUUNNITTELU MOODLE-YMPÄRISTÖÖN.....	11
7. POHDINTA.....	13
LÄHTEET:.....	16

1. VERKKO-OPPIMISYMPÄRISTÖ KOULTUKSEN TUKENA

Kuten yleensä koulutuksissa kaikki eivät pysty olemaan aina lähipäivien aikana koulutuspaikalla. Tästä on minulle herännyt halu kehittää kursseja verkkoympäristöön, jolloin opiskelu voidaan tehdä muuallakin kuin koulutuspaikalla. Verkossa tapahtuva koulutus on tätä päivää ja sitä voidaan hyödyntää monessa eri koulutuksessa meilläkin. Ajatus verkko-oppimiseen heräsi välittömästi kun aloitin oppilaitoksessamme kouluttajana. Verkko-oppimisympäristöä pystytään hyödyntämään etäopetuksessa varsinkin jos opiskelu on oppisopimusperusteista, jolloin opiskelijat saattavat olla sijoittautuneina ympäri Suomea. Kouluttajan sairastumisen tai muiden pakottavien syiden vuoksi opiskelijat voisivat opiskella kuitenkin päivän asiat omatoimisesti sekä tehdä aiheeseen liittyvät tehtävät päivän aikana. Opiskelusta tulisi mahdollisesti myös tehokkaampaa jos tehtävän suorittamiseen annettu aika rajoitettaisiin kyseiseen vuorokauteen.

Muut kouluttajat eivät olleet kiinnostuneet koko asiasta joten pyysin lupaa perustaa verkko-oppimisympäristön omatoimisesti koulutustamme varten. Yksin toimiessani en tullut ajatelleeksi sitä työmäärää joka sivujen ylläpitämiseen menisi joten muiden töiden ohessa tämä hieno ajatus haihtui pian unohduksiin. Oppimisympäristönä oli Oppinetti, joka oli oman tietohallintotiimin kehittämä varsin yksinkertainen oppimisympäristö. Opiskelijat kylläkin olisivat toivoneet sen käytön jatkamista mutta resurssien puutteen vuoksi tämä tehtävä jäi.

Moodle-oppimisympäristön tullessa taloon olemme kehittäneet oman alamme oppimisympäristöä mutta se ei ole vielä tutkinnon sisältö huomioiden tutkinnon perusteiden mukaan täydellinen. Hitaaseen kehittymiseen on tietenkin vaikuttanut kouluttajien työmäärä sekä se että tälle kehitystyölle ei varsinaisesti ole määrätty vastuhenkilöä eikä määräaikaa.

Minkä vuoksi sitten työsuojelun peruskurssille pitäisi saada oma verkko-oppimisympäristö? Siksi että kurssiin liittyy ennakkotehtävä sekä välitehtävä. Kurssi suoritetaan kahdessa osassa ja osien välillä on kuukausi aikaa välitehtävän tekemiseen. Sekä siksi että kurssille osallistujat ovat yrityksistä eikä heillä ole aina mahdollisuutta osallistua kaikille lähipäiville työtehtäviensä vuoksi. Työturvallisuuskeskuksen mukaan opiskelija voi olla pois yhden päivän painavista syistä mutta olemme kurssin suunnittelijoiden kesken halunneet, ettei kukaan jää paitsi

päivän sisällöstä. Verkkomateriaalin tarkoituksena on siis tukea lähipäivillä käytyä asiaa, oppimisympäristössä olevan tekstin muodossa, aihetta tukevien sivustolinkkien ja tehtävien muodossa. Olemme tehneet kullekin kurssipäivälle etätehtäväpaketin johon kurssilainen kirjoittaa oman näkemyksensä päivän aiheista kysymysten sekä taustalla vaikuttavien lakien ja asetusten pohjalta. Verkko-oppimisympäristö palvelisi tässä tapauksessa erinomaisesti.

Opiskelijalle lähetetään kutsukirje kurssille osallistumisesta ja tässä on mukana ohjeet orientoitumisvaiheen tehtävään joka tehdään verkko-oppimisympäristössä. Tähän, samoin kuin päiväkohtaisille tehtäville, varattaisiin tietty ajanjakso jolloin tehtävän tulisi olla suoritettu.

Työsuojelun peruskurssi on vasta alkua sille kokonaisuudelle, johon tällä kehittämisshelliäprojektilla tähtään. Tarkoituksena on jossain vaiheessa olla verkkopohjainen työturvallisuuden ja työsuojelun tietopankki johon on kerätty kaikki koulutusaineisto ja muu aihetta tukeva aineisto sekä linkkiluettelo työturvallisuus ja työsuojelualan toimijoihin, lakeihin, auttaviin järjestöihin sekä moniin muihin asioihin. Tällainen työsuojelun tietopankki antaisi myös eväitä yhteistyöyrittäjillekin heidän parantaessaan omaa työturvallisuuttaan sekä on apuna työsuojeluorganisaatiossa toimiville.

Kun materiaali on julkisessa verkossa kaikkien saatavilla, niin kouluttajien työ ei kärsi vaikka muistitikku jäisikin työpaikalle tai kotiin.

2. VERKKO-OPPIMINEN

Ensimmäisellä kerralla kun aloitin verkko-oppimisympäristössä, minulla ei ollut tietoa oppimisen periaatteista verkossa. Ajattelin sen vain olevan keino helpottaa joissakin tapauksissa omaa työtäni kouluttajana kun opiskelijat lukisivat materiaalin ja sen pohjalta tekisivät tehtävät jotka olen myös oppimisalustalle laittanut. Ajattelin tämän olevan myös pohjana keskustelualueelle ja tämä toimikin hetken aikaa. Työtehtävien kasvaessa ja uutena kouluttajana talossa minulla ei yksinkertaisesti ollut aikaa keskittyä ylläpitämään keskustelua sekä tuomaan materiaalia oppimisympäristöön samalla kun keskityin uuden materiaalin tuottamiseen.

Työsuojelun peruskurssin materiaali sekä tehtävät ovat tietyllä tavalla helppoja tehdä ja valvoa verkon kautta moodle-ympäristössä. Tämän kehitysprojektin myötä myös omat taitoni kurssin järjestämiseksi ja ylläpitämiseksi verkossa kehittyvät jolloin pystyn siirtymään myös seuraavalle tasolle työsuojelun tietopankin sekä oman koulutusalan kanssa.

Verkko-opiskelussa pidän tärkeänä konstruktivismia jossa edellisen tiedon päälle rakennetaan uutta. Verkko-opiskelu tuo mukanaan opiskelijallekin haasteita kun hänen täytyy miettiä omaa ajankäyttöään kurssin suorittamiseksi tietyn ajanjakson aikana. Työsuojelun peruskurssilla opiskelijan tulee rakentaa omaa osaamistaan uuden tiedon (tai itsestäänselvyyksien) ja käytännön kokemusten välille. Konstruktivismi ei ole ainoa oppimistyyli mitä voidaan tai käytetään verkossa vaan oman sijansa saavat myös kognitiivinen ja kokemuksellinen (learning by doing) oppiminen

2.1. DIANA-MALLI

Yksi verkko-opetuksen suunnan antajista minulle on ollut DIANA-malli (Dialogical Authentic Netlearning Activity). Diana-mallin kotisivulla kohdassa autenttinen oppiminen kerrotaan seuraavaa joka kuvaa hyvin tämänkaltaisen kurssin oppimista.

”Työelämän ongelmat ja niiden ratkaiseminen poikkeavat selvästi koulumaisista ongelmista. Tämän vuoksi on tärkeää, että oppimisprosessissa ratkaistaan arkeen tai työtehtäviin liittyviä, sekä suljettuja että avoimia, monimutkaisia ongelmia. Tavoitteena on myös, päinvastoin kuin perinteisessä kouluoppimisessa, että osataan sekä yksin että yhdessä kehittää osaamista ja samalla kehitytään prosessin viejänä ja toteuttajana oman työn johtajaksi ja määrittäjäksi. Se on pitkäjänteistä ja suunnitelmallista työtä edellyttävä kehittymistehtävä. Itseohjautuvuutta ei ole automaattisesti olemassa, toisin kuin yleisesti ja varsinkin verkossa oppimisen toteutuksissa oletetaan. Opiskelijalle on tärkeää saada konkreettinen lähtökohta oppimiselle, päästä tekemisen avulla kiinni laajempaan ja syvempään osaamiseen.

Oikea osaaminen tarkoittaa sitä, että tekijä pystyy yhdistämään teoreettisen tiedon käytännön työhön. Kun osaamisen ongelma on oppijalle aito, se herättää mielenkiinnon selvittää asiaa teoreettisesti ja prosessin edetessä lisää halua aina laajemmin ja syvemmin hallita asioita. Halu tietää ja taitaa tulee sisältäpäin, ja se yh-

distyy haastavaan käytäntöön”.(DIANA-malli, Autenttinen oppiminen, Aarnio ja Enqist, viitattu 1.6.2010)

2.2. MUITA SUUNNANNÄYTTÄJIÄ VERKKO- OPPIMISYMPÄRISTÖN LUOMISESSA

Toinen suunnan antaja ja verkko-opetuksen sisältöön vaikuttava artikkeli löytyi Ammattikasvatuksen aikakauskirjasta 2/2007 jossa oli Helena Aarnion ja Jouni Enqistin artikkeli . ”Koulunpitoa” verkossa: Oppijakeskeisen ja yhteisöllisen verkko-oppimisprosessin strukturointi. Tämä piti sisällään kaksikymmentäkaksi (22) tarkentavaa kysymystä joihin vastaamalla saadaan selvitettyä mitä verkkokurssilta halutaan ja vaaditaan.

Ensimmäisen kerran verkkokurssin suunnitteluun liittyen silmäni aukesivat Microsoftin järjestämällä verkko-oppimisympäristön kurssilla Live@edu, johon Datafisher oli tehnyt työkirjan: Live@edu – Käyttönoton ja toimintaympäristön suunnittelu. Tämä työkirja toimii hyvin paljon samantyyllisesti kuin Aarnion ja Enqistin strukturointi.

3. MOODLE-OPPIMISYMPÄRISTÖ

Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) on ilmainen, avoimen lähdekoodin virtuaalinen oppimisympäristö (VLE) tai verkko-oppimisalusta, joka soveltuu erilaisille käyttäjäryhmille erilaisiin käyttötarkoituksiin. Se on vapaasti saatavissa ja ladattavissa Moodlen sivustolta osoitteesta <http://moodle.org/downloads/>. Oppimisympäristön päätekijänä on australialainen Martin Dougiamas. Häntä avustavat työssä tuhannet kehittäjät ympäri maailmaa. Moodlea on alettu kehittää vuodesta 1999 jonka viimeisin versio on julkistettu marraskuussa 2009. Moodle on käännetty 80 eri kielelle. Moodle on sopiva opiskelukokonaisuuksiin, joissa opiskelijat ovat vuorovaikutuksessa keskenään ja opettajan kanssa. Koulutuslaitokset ovat ottaneet sen käyttöönsä koska se on avoimen lähdekoodin ympäristö ja siten muokattavissa tarkoituksenmukaiseksi käyttöympäristöstä riippuen,(Wikipedia,1.6.2010 ja MoodleDocs,1.6.2010)

4. TEKIJÄNOIKEUDET VERKKOAINEISTOSSA

Kun teemme verkkoon opetusaineistoa meidän tulee huomioida tekijänoikeuslain säädännön vaatimukset. Hyvin usein ihminen menee siitä mistä aita on matalin ja vain kopioi valmista materiaalia omaan opetusaineistoonsa. Kuitenkin jos me kopioimme suoraan tai edes muuntelemme ne osaksi omaa aineistoa, vaaditaan siinä yleensä oikeudenhaltijan lupa.

Tekijänoikeus ei kuitenkaan suojaa itse tietoa, ideoita, käsittelytapaa tai menetelmiä eli näitä voidaan hyödyntää tekijänoikeuden estämättä. Tällaisissa tuotoksissa tulee muistaa että siinä pitää olla uusi itsenäinen muoto. Näissäkin tapauksissa on hyvän tavan mukaista ilmoittaa alkuperäinen lähde.(VirtuaaliAMK, Jarmo Koivuniemi, 2009)

5. KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄ

5.1. JAKK

JAKK on valtakunnallinen työelämän kouluttaja ja kehittäjä ja yksi Suomen suurimmista aikuiskouluttajista. JAKK on perustettu jo vuonna 1959 joten viime vuonna juhlimme 50-vuotis syntymäpäiviä. JAKK on kunnan omistama liikelaitos ja Jalasjärven lisäksi koulutuspaikkakuntia on yksitoista (11). JAKKissa toimii kuusi toimialaa: autoala, kuljetus-logistiikka, maanrakennus, talonrakennus, teollisuus sekä yritysten kehittäminen. Näiden toimialojen sisällä koulutamme näyttötutkinto-perusteisia tutkintoja sekä palvelemme ja kehitämme työelämää. Lisäksi JAKKissa toimii EU-tietokeskus joka antaa ajankohtaista tietoa EU:n rahoitusohjelmista ja EU:n toiminnasta etsii tietoa ja yhteistyökumppaneita muista EU-maista, antaa asiantuntija-apua projektisuunnitteluun, koulutusta kansainvälisestä hanketoiminnasta ja EU-asioista.

Teollisuusosastomme toimii kahdessa eri tiimissä: metalli ja muovi. Itse toimin kouluttajana muovitiimissä, jossa olen kouluttajan urani aloittanut. Tällä hetkellä olen siirtymässä yhä enemmän työturvallisuus ja työsuojelualan kouluttajaksi. Suurin osa koulutuksistamme tällä hetkellä on yrityksissä tapahtuvaa.

5.2. VERKKOKOULUTUS – JAKKin koulutus- ja tutkinto-toiminnan laatukuvaus

5.2.1. Tavoite ja ympäristöt

Verkkokoulutuksen tavoitteena on siirtää JAKKin kouluttajien pedagoginen osaaminen ja ammattialakohtainen asiantuntijuus verkkoon, valjastaa verkon mahdollisuudet oppimiselle ja samalla huomioida verkon asettamat rajoitukset koulutukselle. Verkko-opiskeluun ja oppimisen ohjaukseen JAKKissa käytetään OppiNetti ja Moodle oppimisympäristöjä sekä verkko-ohjaukseen soveltuvaa Marratehc emee-ting ympäristöä, yhdessä ja erikseen.

Marratech on ohjelmisto, joka mahdollistaa videoneuvottelumuotoisen työskente-lyn internetin kautta. Tällä tavalla opettaja ja oppilas toimivat dialogisessa vuoro-vaikutuksessa. Marratech ympäristössä voi samanaikaisesti olla useampia osallis- tujia jotka kuulevat ja näkevät toisensa.

Uuden verkkokoulutuksen käynnistäminen edellyttää, että toimiala on saanut verk- kokoulutukseen hyväksynnän pedagogiselta toimistolta. Pedagogisen toimiston tehtävänä on varmistaa, että suunniteltu koulutus on linjassa kaikkien JAKKin ope- tustoimen linjausten kanssa ja kouluttajilla on työn edellyttämät oikeudet eri alus- toille. Pedagoginen toimisto järjestää tarvittavaa opastusta ja ohjausta verkkoväli- neiden käyttöön.

Kaikkien verkkokoulutuksiin liittyvien laitteiden ja välineiden hankinnasta vastaa tietohallinto (HELPDESK) ja he myös huolehtivat siitä, että tarvittavat ohjelmat ja laitteet toimivat.

5.2.2. Toiminnallista maisemaa verkkokoulutuksiin

Asiantuntijuus on moniulotteinen ilmiö, joka perustuu kokemukseen, ongelmanrat- kaisutaitoon sekä tiedon organisoitumiseen, käyttökelpoisuuteen ja ammattiala- kohtaisuuteen. Nykykäsityksen mukaan asiantuntijuuden kehittymisen määräävä- nä tekijänä on progressiivinen eli asteittain syvenevä ongelmanratkaisu, jossa yk- silö jatkuvasti asettaa itselleen haasteellisia ongelmia. Asiantuntijuutta ei voida

pitää pysyvänä ominaisuutena vaan toimintatapana, joka edellyttää jatkuvaa reflektointia ja oppimista uusissa tilanteissa.

Työelämän haasteet edellyttävät tänään ja tulevaisuudessa asiantuntijoilta vahvaa erityisosaamista ja toisaalta strategista kyvykkyyttä, joiden avulla voidaan oppia nopeasti tulevaisuudessa tarvittavia taitoja ja näin saadaan lisää kompetenssia ja joustavuutta työelämään. Verkkokoulutusten tulee olla substanssiosaamisen lisäksi näitä ominaisuuksia kehittävää toimintaa.

Työsuojelun peruskurssilla annetaan opiskelijalle eväitä oman asiantuntijuuden kehittämisessä. Työsuojelupäällikön sekä työsuojeluvaltuutetun tulee olla oman alansa asiantuntijoita sekä työn sisällön suhteen että työturvallisuuteen liittyvissä asioissa. Työsuojelun peruskurssilla suoritettavaan välitehtävään kuuluu kolme eri tehtävää. Tehtävät ovat työpaikalla tapahtuvia käytännön harjoituksia joilla asiantuntijuutta pyritään syventämään. Opiskelijan tekemät tehtävät ovat:

- vaarojen kartoitus ja riskinarviointi yhdestä työpisteestä,
- yhden työpisteen ergonominen arviointi sekä
- ovatko turvallisuusjohtamiseen ja työsuojeluun liittyvät vaadittavat asiakirjat tehtyinä ja ajanmukaisia sekä selvittää turvallisuusjohtamisen ja työsuojelun käytännöt omassa organisaatiossa.

5.2.3. Vuorovaikutteisuus verkossa

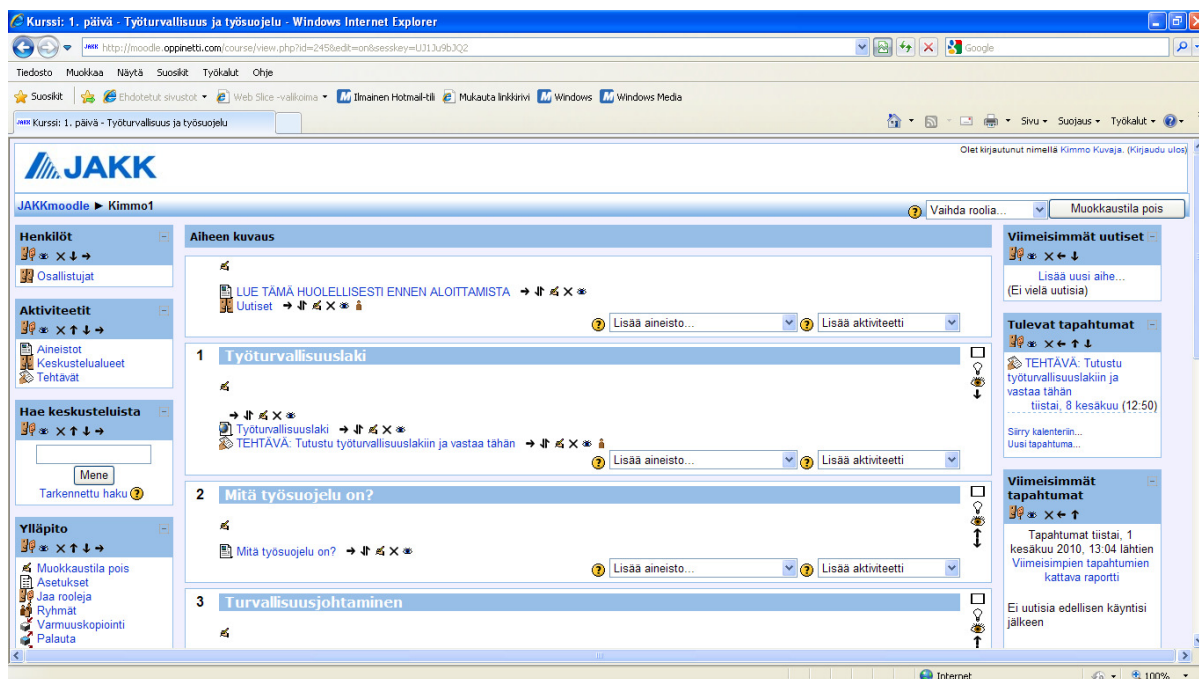
Verkkokoulutus on yksi etäopiskelun muoto, jossa opiskellaan osittain tai kokonaan tietoverkkojen välityksellä. Verkko-opiskelu on ajan ja paikan suhteen vapaampaa kuin perinteinen opiskelu. Nykykäsityksen mukaan verkkokoulutuksessa toiminnan painopisteen tulee siirtyä opettamisesta ja sen ulkoisesta säätelystä oppimisprosessiin ja oppimisen sisäiseen säätelyyn. Käytännössä tämä tarkoittaa opetuksen ja ohjauksen monipuolistamista. Pelkkä materiaalin ja tehtävien tallentaminen ja jakelu eivät vastaa nykykäsitystä toimivasta verkkokoulutuksesta. Verkko-opiskelu vaatii valmentautumista. Työskentely verkkoympäristössä on oppijalle haastavaa, sillä se edellyttää itseohjautuvuutta tiedonhaussa, opiskelutyylin valinnassa ja oppimistavoitteiden asettamisessa. Kouluttajalle verkkokurssit ovat vielä-

kin haasteellisempia. Kouluttajien on osattava asettaa oppiminen päärooliin koko koulutusprosessin ajaksi. Tämä johtaa väistämättä uudenlaisen pedagogiikan käyttöön ottoon ja sitä kautta pedagogisten taitojen päivittäminen tulee ajankohtaiseksi hyvin nopealla aikataululla. Verkkokoulutuksen onnistuminen on riippuvainen ohjauksen toimivuudesta. (JAKKin koulutus- ja tutkinto-toiminnan laatukuvaus)

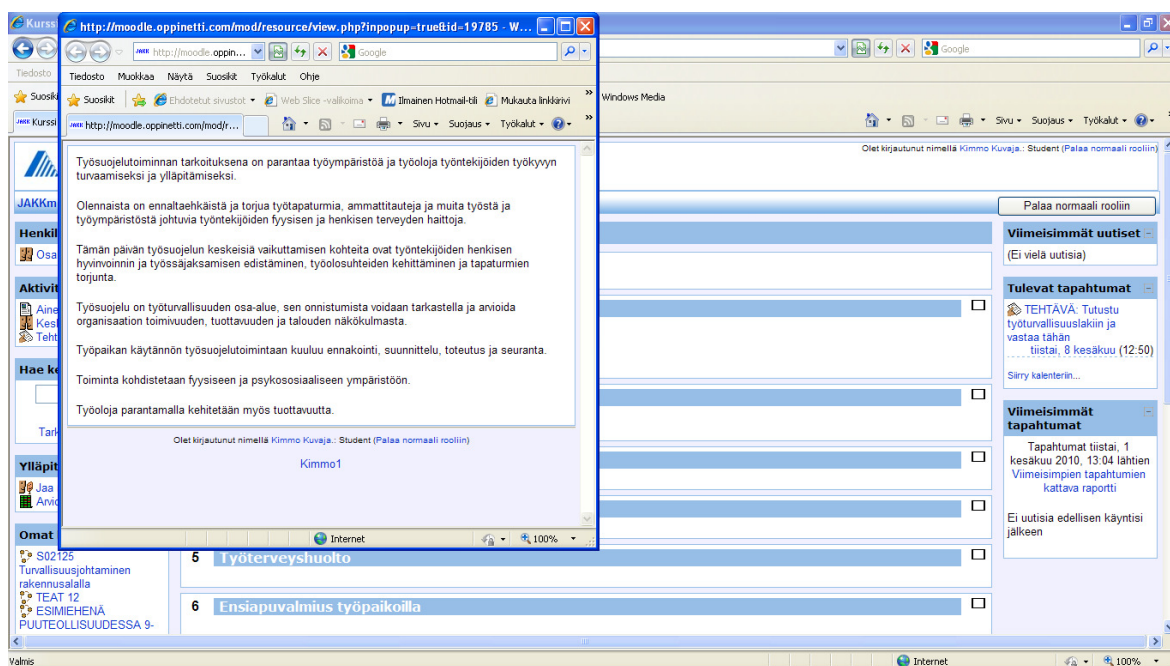
6. KURSSIN SUUNNITTELU MOODLE-YMPÄRISTÖÖN

Työsuojelun peruskurssille oli jo valmiiksi tehty kysymyspatteristot päiväkohtaisesti. Seuraavaksi mietin millainen rakenteen tulisi olla Moodle-ympäristössä ja kävin juttelemassa asiasta organisaatiomme tietotekniikkatiimin kanssa. Heillä oli yksi halukas muokkaamaan tämän minulle koska hän sai samalla kokemusta kurssin avaamisesta Moodle-ympäristöön.

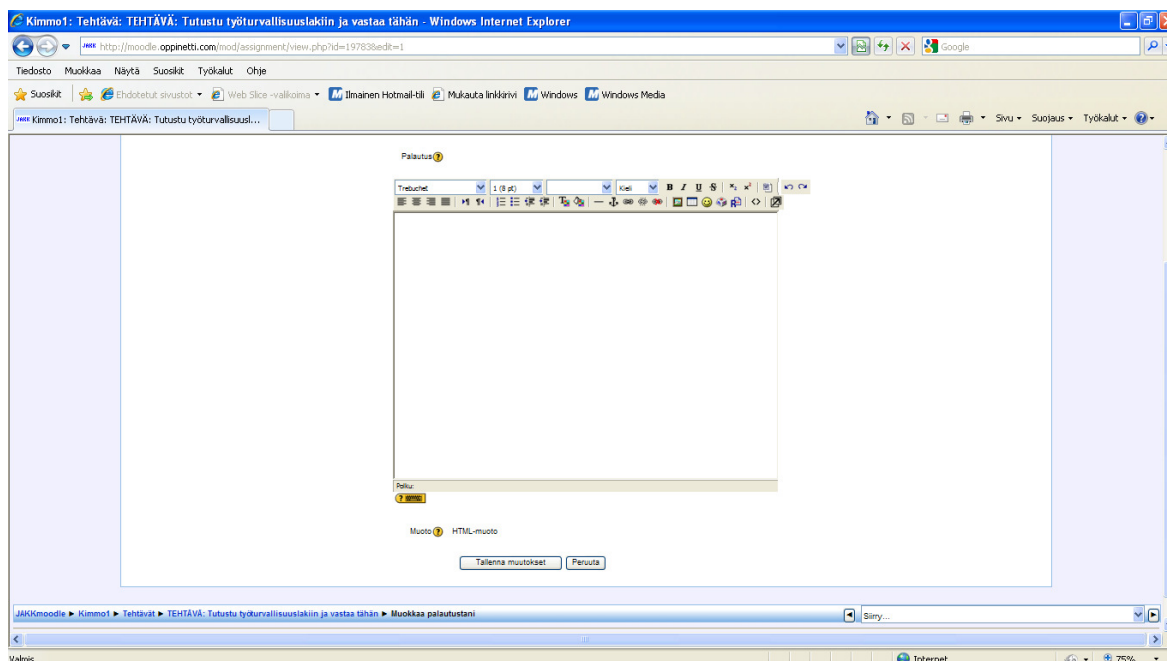
Ensimmäinen tehtävä oli miettiä saammeko kaikki viisi päivää saman kurssin alle koska opiskelijan joka Moodleen kirjautuu, tulee päästä vain kyseisen poissaolopäivän tehtäviä tekemään. Tämä osoittautui mahdottomaksi, joten jokaiselle kurssipäivälle tehtiin oma kurssialustansa. Näiden lisäksi jouduttiin tekemään oma kurssialustansa ennakotehtäviä varten ja vielä yksi välitehtäviä varten. Nyt on ollut työn alla ensimmäisen päivän rakentaminen päivän aiheiden mukaan joka on vaatinut opettelua myös minulta. Ensimmäiseksi mietin miten tekstimuotoinen materiaali saadaan kurssialustalle järkevästi ja tämän jälkeen millainen tehtävämuoto on sopiva oppimistehtävien tekemiselle. Tämä vaati muutaman kokeilun sekä asetusten muokkaamisen, jotta sain sellaisen mitä halusin. Pääpaino korvaustehtävissä on oman ajattelumallin muokkaaminen työsuojelutoiminta huomioon ottaen.



Kuva 1. Ensimmäisen päivän kurssialusta – muokkaustila päällä.



kuva 2. Teoriaosuuden ikkuna avautuu uuteen ikkunaan – roolina opiskelija.



Kuva 3. Opiskelijan vastausikkuna – opettajana saan tiedon suoraan kun kyseiseen tehtävään on vastattu.

Tehtäviin vastaaminen tapahtuu kuvan 3 mukaan. pääsääntöisesti taitojeni ja tietojeni kehittyessä tulen kokeilemaan muitakin vaihtoehtoja jotka saattavat sopia paremmin muissa tehtävissä. Välitehtävässä minun on laitettava tekstidokumentteja oppimisalustalle ja jotka täytettyään opiskelijat voivat lähettää ne takaisin minulle tarkastettaviksi.

7. POHDINTA

Moodle-oppimisalustan käytön opettelu myötä olen kiinnostunut aiheesta yhä enemmän. Opeteltavaa tulee minulla olemaan jotta saan pedagogisesti hyvän ja itseäni tyydyttävän kurssin luotua. Tässä vain heti mietityttää se miten saan ajan riittämään verkkokurssien sisältöön paneutumiselle sekä niiden tekemiselle. Kuitenkin verkkokurssin tekeminen ja vetäminen tulee vaatimaan aikaa. Työsuojelun peruskurssia varten tehtävä tuntuu vielä tällä hetkellä helpolta mutta entä sitten kun aikaa on kulunut jonkin verran, taitoni ovat karttuneet ja lisäksi kurssin sisältöön on tehty. Toivottavasti en tule sokeaksi omalle työlleni ja saa aikaa jotain erittäin sekavaa oppimisympäristöä. Tässä auttaa kun muistaa yksinkertaistaa kaiken koska olen huomannut että monesti yksinkertainen on kaunista. Antoine de Saint Exupéryn sanoin "It seems that perfection is reached not when there is nothing left to add, but when there is nothing left to take away".

Tähän mennessä olen huomannut että käytännön harjoitteet ovat monessa asiassa lisänneet opiskelijoiden teoretietämystäkin ja näin aikuiskouluttajana täytyy sanoa että se on ollut hyvä menetelmä. Työsuojelun peruskurssillekin piti saada toiminnallisia harjoituksia, jotka ovat hyviä kehittämään opiskelijan asiantuntijuutta työsuojelun parissa. Nämä tehtävät tehdään kurssijaksojen välissä. Tehtäviä on kolme: vaarojen kartoitus ja riskinarviointi, ergonominen selvitys sekä työpaikan työsuojelun perustietojen selvitys.

Miten dialogisuus ja autenttisuus tulevat esiintymään oppimisympäristössä. Työsuojelun peruskurssiakin ajatellen täytyisi dialogisuuden toteutua jossakin määrin siinä tapauksessa että opiskelijalla on kysyttävää tehtävän sisällöstä tai muista asioista. Autenttisuus tulee esille tehtävien, sekä lähipäivien että välitehtävän, muodossa. Kurssiin sisältyvillä tehtävillä on vahva yhteys työelämän ongelmiin ja olenkin pyrkinyt tekemään kurssissa mahdollisimman oppijakeskeisen.

Kysymyksiä herättää myös erilaiset oppijat saanko heidät mukaan verkkokursseille ja kuinka paljon he saavat niistä irti varsinkin jos heillä on lukivaikeus. Pystynkö tuottamaan materiaalia selkokielellä ja mitä taas sitten muut opiskelijat ajattelevat siitä.

Lähteet joita käytin olivat tulleet tutuiksi jo ennen kuin päätin tämän työni aiheen. Lähteisiin etukäteen tutustumisella oli työtä helpottava vaikutus. Diana-mallin sisäistäminen ja sen mukainen toiminta vaatii minulta vielä paljon työtä. Aarnio ja Enquistin verkko-oppimisprosessin strukturointiin tutustumalla pääsee käsiksi syvällisemmin verkko-opetuksen ja oppimisympäristön suunnitteluun. Kysymysten perusteella täytyy vastata erilaisiin kysymyksiin jotka pakottavat miettimään kurssin sisältöä, oppimis- ja ohjausprosessia, tehtäviä, aikataulutusta ja monia muita asioita. Datafisherin Live@edu työkirja ohjaa saman tyyppisesti kurssin suunnittelijaa ja toteuttajaa kuin edellä mainittu strukturointi mutta ohjaa toimintaa enemmän. Live@edu työkirja käsittelee mielestäni liian paljon Microsoftin ohjelmia ja niiden käyttöä verkko-oppimisympäristössä. Tosin tämän työkirja oli tehty Microsoftin Live@edu ohjelmaa tukemaan.

Jarmo Koivuniemen tekijänoikeuksia käsittelevä aineisto VirtuaaliAMK sivuilla oli mielenkiintoista luettavaa. Tämä palautti mieleeni lähdeaineiston merkinnän tär-

keyden. Aikaisemmat opintoni ovat kyllä opettaneet käyttämään lähteiden merkintätapoja mutta ei kertaus koskaan ole pahitteeksi.

JAKKin oma koulutus- ja tutkintotoiminnan laatukuvausasiakirjaan en ole aikaisemmin tutustunut asiakirjana vaan sen sisältämistä asioista on puhuttu. Tämän asiakirjan pitäisi tuoda perehdytyksessä kaikkien kouluttajien tietoon.

Moodle oppimisalustana on erittäin käytännöllinen. Kouluttaja voi lisätä omaan materiaalipankkiin oman kurssinmateriaalin, jolloin se on saatavilla missä tahansa missä on toimiva internet-yhteys. Oppimisalustan sisältöä voi muokata omanlaisiksi mutta samalla täytyy miettiä miten sisältö toimii pedagogisesti. Kysymysten asettelu täytyy miettiä tarkasti koska kirjoitetut ohjeet voidaan helposti ymmärtää väärin toisin kuin suorassa kontaktissa tapahtuva ohjaus joka on vuorovaikutteista.

Kehittämishanke oli mielestäni haastava uuden tekniikan opettelun, verkko-opetuksen pedagogiikan, kysymysten ja tehtävien asettelun vuoksi. Vaikka verkko-oppimisympäristön luominen tuntui ensin vaikealta, niin siihen syventyessäni huomasin että ei se niin vaikeata ollutkaan. Tässä kuten monessa muussakin asiassa asenne ratkaisee myös työturvallisuuden puolella.

LÄHTEET:

Aarnio Helena ja Enqvist Jouni 2003. DIANA-malli, Autenttinen oppiminen. Viitattu 1.6.2010. <http://openetti.aokk.fi/diana/Autenttisuus.htm>

Aarnio, H. & Enqvist, J. 2007. "Koulunpitoa" verkossa: Oppijakeskeisen ja yhteisöllisen verkko-oppimisprosessin strukturointi. Ammattikasvatuksen aikakauskirja 2.2007

Datafisher Oy 2008. Live@edu, Käyttöönoton ja toimintaympäristön suunnittelu, Työkirja

Wikipedia, <http://fi.wikipedia.org/wiki/Moodle>, viitattu 1.6.2010

MoodleDocs, [http://docs.moodle.org/fi/Tietoja Moodlesta](http://docs.moodle.org/fi/Tietoja_Moodlesta), viitattu 1.6.2010

VirtuaaliAMK & Jarmo Koivuniemi, 2009. Tekijänoikeudet verkkoaineiston tuotannossa. Viitattu 1.6.2010

JAKKin koulutus- ja tutkintotoiminnan laatukuvaus

Wikipedia, http://en.wikipedia.org/wiki/KISS_principle, viitattu 2.6.2010